

PEVNOST

České centrum znakového jazyka

Výroční zpráva

2006

Úvodní slovo

Vážení přátelé, milí členové,

rok se s rokem sešel a já mám před sebou opět úkol zhodnotit uplynulé období. Rok 2006 byl pro nás rokem klidného a stálého vývoje. Samozřejmě jsme pokračovali v kurzech českého znakového jazyka, pořádali jsme přednášky, semináře, školení. Po celý rok jsme se snažili aktivně se podílet na zlepšení životních podmínek Neslyšících a to zejména působením na slyšící veřejnost.

Máme velkou radost, že neutuchá zájem ze strany veřejnosti a my můžeme šířit český znakový jazyk mezi slyšící studenty. Ozvalo se i několik institucí, škol a nemocnic, ve kterých jsme uspořádali osvětové přednášky či kurzy znakového jazyka. Děkujeme za tento zájem. Bez lidí, kteří si uvědomují potřebu vzdělávat se a poznávat různé minority žijící v naší společnosti, by se náš svět stal bezcitným.

Velmi podstatné pro budoucí činnost naší organizace pro nás bylo úspěšné zakončení mezinárodního projektu „Výuka znakového jazyka a kultury Neslyšících pro různé vzdělávací skupiny“. Výstupem tohoto projektu je DVD-ROM o výuce znakového jazyka, které shrnuje veškeré dosavadní poznatky z oblasti metodologie výuky znakového jazyka. V průběhu tohoto projektu jsme získali mnoho zkušeností, které využijeme v příštích letech pro zlepšení situace ohledně kurzů českého znakového jazyka v České republice.

Na tomto místě bych chtěl samozřejmě velmi poděkovat všem, kteří nás v roce 2006 podpořili. Velký dík patří zejména Ministerstvu zdravotnictví České republiky, Nadaci Eurotel, společnosti STROM telecom, a.s. a Nadaci Charty 77 – Kontu Bariéry.

Nyní už nezbývá, než popřát Vám příjemné čtení a úspěšný rok 2007.

Těším se na viděnou v Pevnosti – Českém centru znakového jazyka!

Bc. Petr Vysuček
předseda

Základní údaje o organizaci

Název	Pevnost - České centrum znakového jazyka
Právní statut	Občanské sdružení
Sídlo	Sokolovská 304, 190 61 Praha 9
Telefon/fax	266006390
Mobilní telefon-sekretariát	728586857
E-mail	pevnost@pevnost.com
Internetová prezentace	www.pevnost.com
IČO	70840440
Bankovní spojení	358209028/2400 u peněžního ústavu: eBanka a. s., Ovocný trh 8, 117 19 Praha 1
Číslo a datum registrace u MV	VS/1-1/43 813/00-R 25. 5. 2000 změna stanov zaregistrována dne 17. 7. 2003 pod číslem VS/1-1/43813/00-R
Členství	ASNEP (Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel)

Organizační struktura

Lektorské kolegium

Lektorské kolegium je tvořeno lektory, kteří vyučují český znakový jazyk v rámci činnosti sdružení. Lektoři jsou zároveň řádnými členy sdružení. Lektorské kolegium rozhoduje o provozních záležitostech sdružení (např. o personálním zajištění jednotlivých akcí sdružení) a o finančních záležitostech nad padesát tisíc korun. Řádné členství osoby v Lektorském kolegiu vzniká v okamžiku, kdy je Radou jmenována lektorem znakového jazyka.

V roce 2006 v Lektorském kolegiu působilo 11 lektorů.

Milena Čiháková

Zuzana Hájková

Ondřej Klofáč

Hana Malíková

Jakub Malík

Radka Nováková

Veronika Rafflerová

Vendula Stará

Petr Vysuček

Magdalena Vojnarová

Martin Wiesner

Sekretářky/Tlumočnice

Farah Bunniová

Milena Najmanová

Rada

Výkonným orgánem sdružení je Rada, kterou volí ze svých řad členové Lektorského kolegia v tajných volbách jednou za tři roky.

Rada se skládá z pěti členů a schází se minimálně jednou za šest měsíců. Na prvním zasedání Rady je volen její předseda a místopředseda. Rada rozhoduje o veškerých organizačních záležitostech sdružení (např. o změně stanov), formuluje celkovou koncepci sdružení, jeho zaměření, preference i omezení.

V průběhu roku 2006 Radu tvořilo těchto pět členů Pevnosti:

Bc. Petr Vysuček	Předseda
Bc. Radka Nováková	Místopředseda
Milena Čiháková	
Hana Malíková	
Veronika Rafflerová	

Členové organizace

Ve stanovách občanského sdružení Pevnost – České centrum znakového jazyka jsou zakotveny dva základní typy členství:

- **Řádné členství**
Řádné členství vzniká písemným přihlášením osoby, která má zájem stát se členem občanského sdružení, a současným či následným souhlasem příslušného orgánu sdružení, tj. Rady.
- **Čestné členství**
Čestné členství vzniká navržením čestného člena Lektorským kolegiem, následným schválením Radou a přijetím členství navrhovaným členem.

Členství zaniká:

- prohlášením člena o výpovědi svého členství,
- vyloučením z rozhodnutí Rady, a to na základě vážných důvodů. Rada může člena vyloučit pouze s udáním důvodů,
- smrtí.

V roce 2006 měla Pevnost 51 členů. Všichni členové Pevnosti mají řádné členství. Doposud nebylo nikomu uděleno členství čestné. Všem členům jsou pravidelně rozesílány informační e-maily. Veškeré aktuality obdržené na emailovou adresu Pevnosti jsou také rozesílány všem členům.

Činnost organizace v roce 2006

Organizace Pevnost – České centrum znakového jazyka (dále Pevnost) vznikla za účelem šíření informací o komunitě Neslyšících, zejména o jejich jazyku a kultuře. Důvodem, proč vedle relativně velkého množství organizací a spolků neslyšících vznikla Pevnost, byla snaha vytvořit takovou organizaci, jež by vznikla z popudu Neslyšících a jež by byla Neslyšícími řízena jak programově, tak organizačně. Neslyšící tedy v Pevnosti sami rozhodují o svých záležitostech a sami seznamují slyšící zájemce se svým jazykem a kulturou.

Základem činnosti Pevnosti jsou kurzy českého znakového jazyka. V roce 2006 nabízela Pevnost kurzy českého znakového jazyka v šesti vědomostních úrovních. Kurzy byly také poskytovány zájemcům z různých institucí mimo Pevnost.

Kromě výuky českého znakového jazyka se Pevnost aktivně zapojila svou přednáškovou činností do rozšiřování informací o komunitě Neslyšících. Proběhlo několik přednášek a seminářů pro slyšící i neslyšící publikum.

Pevnost stejně jako v minulých letech spolupracovala na několika projektech s dalšími organizacemi i jednotlivci, kteří se věnují aktivitám souvisejícím se zlepšováním postavení komunity Neslyšících ve slyšící společnosti. Mezi nimi byly například Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel, Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, Federace rodičů a přátel sluchově postižených, PhDr. Romana Petráňová, PhD. a další.

V neposlední řadě Pevnost pokračovala v mezinárodní spolupráci na projektu „Výuka znakového jazyka a kultury Neslyšících pro různé vzdělávací skupiny“, který v roce 2006 vyvrcholil ve své závěrečné fázi.

Pevnost se v roce 2006 začala ještě více zaměřovat na zdokonalování metodologie výuky českého znakového jazyka a hlavně na předávání zkušeností ostatním Neslyšícím, kteří mají zájem učit český znakový jazyk nebo jej již učí, ale chybí jim potřebné teoretické znalosti. Samozřejmě v průběhu celého roku 2006 probíhala i pravidelná interní školení lektorů Pevnosti.

Pevnost by chtěla pokračovat v rozšiřování informací o profesionální výuce českého znakového jazyka i v roce 2007. Nedostatek kvalitních kurzů českého znakového jazyka vedených profesionálními neslyšícími lektory byl ostatně jedním z hlavních důvodů vzniku Pevnosti. Proto doufáme, že naše zkušenosti pomohou tuto situaci v budoucnu změnit v celé České republice.

1. Kurzy českého znakového jazyka probíhající v prostorách Pevnosti

1.1 Skupinové kurzy českého znakového jazyka

Pevnost se soustřeďuje na pořádání kurzů českého znakového jazyka, protože jako organizace Neslyšících je přesvědčena o tom, že pokud budou mít slyšící lidé reálnou představu o tom, jaký je neslyšící člověk a jaký má jazyk, může být soužití Neslyšících a slyšících vnímáno oběma stranami jako mnohem přínosnější. Proto **základními rysy kurzů českého znakového jazyka** jsou:

- Výuka je vedena pouze neslyšícími lektory, pro něž je český znakový jazyk základním komunikačním prostředkem.
- Frekventanti kurzů jsou cíleně seznamováni nejen s lexikální rovinou (tj. jednotlivými znaky), ale také se všemi gramatickými pravidly a jazykovými prostředky, které jsou pro český znakový jazyk typické a specifické (např. klasifikátory, specifikátory a nemanuální komponenty znaků).
- Kurzy českého znakového jazyka jsou koncipovány jako cyklus sedmi pětiměsíčních modulů. Kurzy probíhají vždy dvakrát týdně po dvou vyučovacích hodinách. Po absolvování každého modulu obdrží absolventi certifikát, který potvrzuje dosažené znalosti.
- Pozornost je soustředěna na zpětnou vazbu frekventantů při komunikaci s rodilými uživateli českého znakového jazyka.
- V průběhu samotné výuky jsou účastníci kurzů seznamováni s kulturními specifiky komunity Neslyšících žijící na území České republiky.
- V rámci výuky mají frekventanti možnost se setkávat s členy komunity Neslyšících při neformálních setkáních, které organizace v pravidelných třítydenních intervalech pořádá.

V roce 2006 byly pro veřejnost opět otevřeny dva cykly pětiměsíčních kurzů českého znakového jazyka. V jarním semestru, který probíhal od 6. února 2006 do 21. června 2006, zahrnoval **1. modul (začátečnický kurz)** tři skupiny frekventantů, **2. modul (kurz pro mírně pokročilé)** dvě skupiny, **3. modul (kurz pro středně pokročilé)** jednu skupinu, **4. modul (kurz pro více pokročilé)** 2 skupiny a **6. modul (kurz pro velmi pokročilé II.)** jednu skupinu. **5. modul** se pro malý počet zájemců v jarním semestru neotevřel. Podzimní semestr probíhal od 18. září 2005 do 25. ledna 2007, přičemž v **1. modulu** jsme otevřeli 5 skupin a ve **2.-5. modulu** po dvou skupinách. **6. a 7. modul** se pro malý počet zájemců v podzimním semestru neotevřel. Celkem navštěvovalo naše skupinové kurzy 66 frekventantů v jarním semestru a 85 frekventantů v podzimním semestru.

1.2 Letní intenzivní kurzy českého znakového jazyka

Letní intenzivní kurzy českého znakového jazyka byly zřízeny pro všechny zájemce, kteří chtějí na úrovni začátečnicků nahlédnout do světa Neslyšících a naučit se základním jazykovým dovednostem potřebným pro komunikaci s Neslyšícími. V úrovni mírně pokročilých a pokročilých byly letní intenzivní kurzy koncipovány jako kurzy konverzační, které slouží k udržení a posílení jazykových dovedností studentů a ke zlepšování zpětné vazby v přímé konverzaci s Neslyšícím.

V roce 2006 Pevnost již tradičně otevřela v době letních prázdnin své dveře zájemcům o český znakový jazyk a zřídila letní intenzivní kurzy českého znakového jazyka a to v rekordních deseti skupinách, z nichž šest skupin bylo na úrovni **začátečnicků** a čtyři skupiny na úrovni **mírně pokročilých** a **pokročilých**. Letních intenzivních kurzů se celkově zúčastnilo 83 studentů.

1.3 Individuální kurzy českého znakového jazyka

Individuální kurzy českého znakového jazyka jsou nabízeny všem studentům, kteří z časových důvodů nemohou navštěvovat skupinové kurzy nebo kteří mají specifické potřeby a nároky na výuku českého znakového jazyka.

V roce 2006 probíhaly individuální kurzy českého znakového jazyka vždy jednou až dvakrát týdně, délka hodin byla 45, 60 nebo 90 minut. Na tyto kurzy docházelo v průběhu jarního semestru 20 studentů a v průběhu podzimního semestru 15 studentů.

1.4 Kurzy českého znakového jazyka pro tlumočníky

V oblasti vzdělávání tlumočnicků spolupracuje Pevnost s organizací Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. Ta v roce 2004 uvedla program komplexního vzdělávání tlumočnicků českého znakového jazyka, transliterátorů znakované češtiny a vizualizátorů mluvené češtiny s názvem „Certifikační vzdělávací program České komory tlumočnicků znakového jazyka“ (dále jen CVP Komory). I v roce 2006 se Pevnost podílela na několika kurzech a seminářích:

- 2. dubna 2006 „**Kontrastivní lingvistika I. – strukturní odlišnosti českého znakového jazyka**“
- 20. května 2006 „**Praktická cvičení tlumočení do znakového jazyka – vizualizace prostoru a Mezinárodní znakový systém II.**“
- 14. října 2006 „**Kontrastivní lingvistika III. + Prstová abeceda III.**“
- 10. prosince 2006 „**Kultura Neslyšících z pohledu Neslyšícího člena komunity**“

2. Kurzy českého znakového jazyka probíhající mimo prostory Pevnosti

Na Pevnost se v minulých letech obrátilo několik institucí, které projevily zájem o zajištění výuky českého znakového jazyka pro jejich zaměstnance či studenty. Pevnost se vždy snaží vyjít těmto institucím maximálně vstříc, protože se často jedná o místa, kde je znalost českého znakového jazyka velmi potřebná a napomáhá odstraňovat bariéry způsobené nedorozuměním mezi slyšícími a neslyšícími lidmi. Kurzy v těchto institucích pokračovaly i v roce 2006 a přidalo se i několik institucí nových. Velkou radost jsme měli z navázání spolupráce s Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze. Tato spolupráce byla iniciována a finančně podpořena Ministerstvem zdravotnictví České republiky. Jmenovitě probíhaly kurzy českého znakového jazyka v těchto institucích:

- **Vyšší zdravotnická škola MILLS v Brandýse nad Labem**
- **Evangelická akademie – vyšší odborná škola sociálně právní a střední škola Praha**
- **Křesťanské gymnázium Kosinova v Praze**
- **Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola v Praze**
- **Střední pedagogická škola J. H. Pestalozziho v Litoměřicích**
- **Jedličkův ústav a škola pro tělesně postižené hl. m. Prahy**
- **Bilingvní mateřská škola pro sluchově postižené Praha 5**
- **Všeobecná fakultní nemocnice v Praze**

3. Projekt Evropské unie „Výuka znakového jazyka a kultury Neslyšících pro různé vzdělávací skupiny“

Na začátku roku 2004 se naše organizace stala součástí unikátního mezinárodního projektu podpořeného fondem Evropské unie Sokrates, jehož hlavním předkladatelem je finská organizace DIAK (Diaconia polytechnic) se sídlem v Turku (www.diak.fi). Projekt nese název „Teaching Sign Language and the Culture of the Deaf for Different Educational Groups“ („Výuka znakového jazyka a kultury Neslyšících pro různé vzdělávací skupiny“) a účastní se ho zástupci 5 evropských států:

- o Finsko - DIAK (Diaconia Polytechnic) v Turku a Kuurojen Liitto ry (Finská asociace Neslyšících v Helsinkách),
- o Anglie – University of Bristol – Centre for Deaf Studies,
- o Nizozemsko - University of Professional Education (pedagogická fakulta) v Utrechtu,
- o Estonsko - Eesti Kurtide Liit (Estonská asociace tlumočnicků znakového jazyka) v Tallinnu, a
- o Česká republika - Pevnost – České centrum znakového jazyka

Hlavním cílem tohoto projektu je školení pro lektory znakového jazyka zaměřené tak, aby získali základní pedagogické vzdělání, znalosti základní teorie o svém národním znakovém jazyce, znalost obou kultur - Neslyšících i slyšících, a znalosti o využití nových technologií ve výuce znakového jazyka. Úkolem projektu je tedy vytvořit pro lektory základní materiál k výuce znakového jazyka.

Vyvrcholením projektu byly dvě zkušební třídy pro lektory znakového jazyka. Na konci října 2005 proběhla první zkušební třída, která byla určena zkušeným lektorům znakového jazyka, kteří ale nemají odborné vzdělání. Druhá zkušební třída TEST COURSE 2 určená méně zkušeným lektorům znakového jazyka proběhla 6. – 10. 2. 2006 v Anglii. Této zkušební třídě se zúčastnilo celkem 6 neslyšících lektorů z

České republiky. Zkušební třídy poskytly ojedinělou šanci mnoha lektorům znakového jazyka, pedagogům a ostatním odborníkům z oblasti výuky znakového jazyka, aby se mohli setkat s dalšími kolegy a sdílet si tak mezi sebou své znalosti a zkušenosti s výukou znakového jazyka. V dubnu 2006 proběhla poslední schůzka, na které byl zhodnocen celý projekt a jeho výstupy. Tato schůzka proběhla v Praze a byla velmi pozitivně hodnocena ze strany všech mezinárodních účastníků.

Jedním z výstupů celého projektu bylo vytvoření internetových stránek www.slate.diak.fi, které jsou určeny pro společnou komunikaci lektorů znakového jazyka a pedagogů po celé Evropě. Obsah stránek je neustále zpestřován a aktualizován. Bylo také vytvořeno diskusní fórum (SLATE ONLINE – diskusní fórum), které je určeno pro výměnu myšlenek, nápadů a dobrých cvičení, které se týkají výuky znakového jazyka. K diskusnímu fóru je také připojena databáze materiálů pro lektory znakového jazyka a pedagogy.

Hlavním výstupem tohoto projektu je však „Interaktivní multimediální DVD-ROM o výuce znakového jazyka“, který shrnuje všechny získané poznatky o metodice výuky znakového jazyka a je přehledným průvodcem pro neslyšící lektory. DVD obsahuje výukové materiály v češtině, estonštině, finštině, angličtině, holandštině a ve všech národních znakových jazycích. Interaktivní multimediální DVD-ROM o výuce znakového jazyka je možné zakoupit v naší organizaci.

4. Jak se stát neslyšícím lektorem znakového jazyka

Pevnost se po mnoha žádostech ze strany slovenských Neslyšících rozhodla uspořádat dvoudenní intenzivní seminář pro slovenské kolegy s názvem „Jak se stát neslyšícím lektorem znakového jazyka“. Seminář se zaměřil na základní znalosti a dovednosti, které by měl neslyšící lektor znakového jazyka ovládat. Pro mnoho slovenských Neslyšících byl tento seminář první informací o tom, jakým způsobem by znakový jazyk měl být vyučován. Neslyšící na Slovensku se cítili velmi obohaceni a podpořeni pro jejich další činnost. Text článku shrnujícího obsah semináře a dojmy účastníků, který vyšel v časopise Slovenský Gong, přikládáme v příloze.

Tento seminář byl pro nás první zkušeností, kdy jsme mohli zúročit informace získané v rámci výše popsaného mezinárodního projektu i vlastní poznatky z výuky českého znakového jazyka a předat je dalším Neslyšícím tak, aby rostl počet kvalitních kurzů znakového jazyka a zároveň povědomí o jazykové a kulturní menšině Neslyšících. V roce 2007 plánujeme na základě této zkušenosti uspořádat první dlouhodobý kurz určený budoucím neslyšícím lektorům z různých míst České republiky.

5. Osvětová činnost

Pevnost se dlouhodobě snaží rozšiřovat informace o jazykové a kulturní menšině Neslyšících. Laická a bohužel i odborná veřejnost má ještě pořád mnoho mylných představ o světě Neslyšících. Tyto mýty velmi znepríjemňují každodenní život neslyšících lidí uprostřed slyšící většiny. Pevnost se proto snaží poskytovat pravdivé informace o komunitě Neslyšících a o českém znakovém jazyce tak, aby se Neslyšící mohli stát rovnocennými a uznávanými členy české společnosti a aby zároveň česká společnost respektovala jazyková i kulturní specifika komunity Neslyšících.

Kromě několika rozhovorů pro rádia a časopisy uspořádala Pevnost také několik přednášek pro různé instituce, které o tyto přednášky projevíly zájem. Přednášejícím byl ve všech případech předseda Pevnosti Bc. Petr Vysuček.

V roce 2006 proběhly tyto akce:

- 26. května 2006 "**Znakový jazyk a znakovaná čeština**" (přednáška pro neslyšící i tlumočníky v Uherském Hradišti)
- 3. června 2006 "**Jak vypadá život N/neslyšících?**" (přednáška pořádaná ve spolupráci s Federací rodičů a přátel sluchově postižených v Praze; stručnou zprávu z tohoto semináře přikládáme v příloze)
- 25. října 2006 "**Neslyšící osobnost jako člen kulturní a jazykové menšiny**" (přednáška pro studenty Střední zdravotnické školy a Vyšší zdravotnické školy v Praze)
- 1. prosince 2006 "**Komunita Neslyšících – jejich jazyk, identita a kultura**" (přednáška pro studenty Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, obor speciální pedagogika)

- 8. prosince 2006 "**Organizace Neslyšících**", "**Práce a nezaměstnanost Neslyšících**", "**Tlumočení pro Neslyšící**" (přednášky pro studenty Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, obor speciální pedagogika)

Příloha č.1 „Ako sa stať nepočujúcim lektorom posunkového jazyka?“ (Slovenský Gong 11/2006, s. 8 -9)

Ďalšia z bohatých aktivít pre záujemcov, ktorá sa uskutočnila v dňoch 29.9.-1.10. v ZŠI pre SP na Drotárskej ceste v Bratislave, bol seminár „Ako sa stať nepočujúcim lektorom posunkového jazyka?“, ktorý organizovala organizácia Myslím v spolupráci s českou organizáciou Pevnost (www.pevnost.com).

Trocha a ciele organizácie Pevnost. Vznikol 25. 5. 2000. Zakladateľmi Pevnosti sú nepočujúci a ich počujúci priatelia, ale sami nepočujúci riadia organizáciu programovo i organizačne, k dispozícii majú 2 počujúcich sekretárov = tlmočníkov. Dôvodom tohto založenia bola snaha vytvoriť kvalitnú výuku posunkového jazyka (ďalej len PJ) od rodených hovoriacich PJ a zlepšiť úroveň informovanosti o problematike Nepočujúcich, najmä o jazykových problémoch. Pevnost ponúka kurzy českého PJ v skupinách, pre individuálnych, pre tlmočníkov a letné intenzívne kurzy, vedú ich 14 nepočujúci lektori.

Ten seminár viedli 2 nepočujúci lektori, a zároveň sú známi ako moderátori českého TKN a vyučujúci na Filozofickej univerzite Karlovej univerzity v Prahe – odbor „Čeština v komunikácii nepočujúcich“, Bc. Petr Vysuček (predseda Pevnosti) a Bc. Radka Nováková (podpredsedkyňa).

Oboznámili nás rôznymi témami: posunková reč, PJ a posunkovaná slovenčina a ich rozdiely, aké sú podmienky pre budúceho lektora PJ, čo by lektori PJ mali vedieť, kultúra Nepočujúcich, pravidlá v triede PJ, základná pedagogika alebo etika, základná lingvistika PJ, špecifické rysy štruktúry PJ, všeobecný systém kurzu PJ, systém kurzu PJ v Pevnosti.

Na záver sme sa obrátili na záujemcov, ktorí hodnotili tento seminár:

- Peter Vrťo: *„Počas seminára a dvoch lektorov PJ z Čiech bol to pre mňa niečím zaujímavým, že tento PJ je veľmi vzácny a dôležitý na našu históriu v komunite Nepočujúcich. A pretože by ste mali zaradiť ako predmet PJ do základných škôl pre sluchovo postihnutých, ako je podobný predmet slovenský jazyk. Dúfam, že na Slovensku, tak ako podobne v Čechách dosiahneme na lepšie časy.“*
- Roman Vojtechovský: *„Tento seminár vedený nepočujúcimi lektormi hodnotíme na vysokej úrovni. Videli sme „očami“ prednášku v najzrozumiteľnejšej reči v PJ, ktorý je pre nás najbližší. Prednáška nám obsahovo, formálne i príkladne upútala. Výhodou je to, že nepočujúci lektori poznajú myšlienky nepočujúcich a dali nám prakticky všetko, čo my sme potrebovali vedieť. Na ten seminár budeme dlho spomínať. Dúfajme, že sa objavia naši slovenskí nepočujúci, ktorí budú prednášať na konferenciách, seminároch a učiť na kurzoch, školeniach, ba i v školách v PJ. A pevne veríme, že aj počujúci tlmočníci PJ budú musieť sa naučiť lepšie porozumieť PJ nepočujúcich a vedieť preložiť z PJ do hovoreného jazyka.“*
- Zuzana: *„Školenie sa mi páčilo. Bolo veľa zaujímavých, vysvetlených vecí. Lektori prednášali zrozumiteľne a vo vhodnom tempe. Aj na Slovensku by sme sa mali venovať rozvoju prirodzeného aj profesionálneho PJ. Myslím si, že to je úloha pre SNEPED-u. Účastnícky poplatok - 1000 Sk na seminár je dosť veľa, keď pri tom nie je zabezpečená strava. Pokiaľ organizátori urobia školenie od 9.00 do 18.30 hod., tak minimálne obed musí byť zabezpečený. Získané poznatky využijem pri svojej ďalšej práci v prospech nepočujúcich detí.“*
- Inga (počujúca): *„V prvom rade chcem poďakovať Mišovi Heftymu, že mi umožnil zúčastniť sa tohto školenia, hoci som počujúca. PJ nepočujúcich je mojím koníčkom. Školenie mi pomohlo lepšie spoznať základy lingvistiky PJ. Lektori nám základy lingvistiky vysvetľovali priamo v PJ a toto nenájdete v žiadnej knihe. Vďaka týmto príkladom som lepšie pochopila PJ a viem, že mi to pomôže zlepšiť sa v ňom. Človek, ak chce dobre ovládať cudzí jazyk, stále musí na sebe pracovať. A najmä vtedy, ak ide*

o jazyk úplne odlišný od hovorených jazykov, tak špecifický, tak krásny, bohatý – jednoducho fascinujúci. Verím, že vďaka školeniu bude zo mňa lepší dobrovoľný tlmočník PJ. Verím, že vďaka školeniu budem môcť PJ lepšie priblížiť iným počujúcim: jeho gramatiku, štruktúru a pravidlá, a tiež aj jeho závislosť na kultúre Nepočujúcich. Aj keď to nebudem robiť ako lektor, lebo som presvedčená, že lektori majú byť Nepočujúci. Ale budem nesmierne rada, ak budem môcť pomáhať združeniu Myslim v čomkoľvek, čo môžem urobiť ako počujúca. Okrem toho som na školení spoznala vynikajúcich ľudí, ktorých si veľmi vážim. Všetci sú Nepočujúci. Teší ma, že som mohla osobne spoznať aj pána Vysučeka a pani Novákovú, ktorých som doteraz poznala len z televízie či internetu. Je to pre mňa nezabuditeľný zážitok. Na školení som sa naučila veľa českých znakov, keďže celé školenie prebiehalo v českom znakovom jazyku. Čo dodať na záver? Dúfam, že výuku PJ sa podarí rozbehnúť na celom Slovensku, lebo je veľa počujúcich, ktorí sa ho učiť chcú. Aj keď sa školenia zúčastnilo málo Nepočujúcich, dúfam aj v to, že časom sa pripoja ďalší Nepočujúci a stanú sa lektormi. Potom PJ bude rýchlejšie šíriť medzi počujúcimi a bude sa tak znižovať komunikačná bariéra medzi svetom počujúcich a svetom Nepočujúcich. A o to nám ide, či nie?

- *Ivica Tichá: „Na seminári som bola veľmi spokojná, získala som veľa informácií a užitočných vecí. Pre mňa by to bolo veľmi dôležité a úžasné, ako sa stať lektorom. Bohužiaľ nielen pre mňa ale aj pre Vás, nepočujúcich, je dôležité učiť posunkový jazyk ako jazyk. Slovenský jazyk je zhodný s posunkovým jazykom. Veľa ľudí sa obávajú, či nepočujúci môžu učiť alebo nie, majú málo informácií. Verím, že sa zlepší situácia. U nás, na Slovensku, neexistuje nepočujúci lektor. Prečo asi? Ale ja som nepočujúca a som schopná sa stať lektorkou posunkového jazyka.*
- *Zuzana Daubnerová: „Z kurzu „Ako sa stať nepočujúcim lektorom posunkového jazyka“ (ďalej len PJ) mám neobyčajne silný zážitok. Milo ma prekvapil najmä profesionálny prístup kvalifikovaných nepočujúcich lektorov z Českej republiky. Sympatická dievčina, Radka Nováková a večne energický smejk Petr Vysuček, nám poskytli veľmi cenné informácie, ktoré len tak od niekoho na Slovensku nezískame, pretože naša vlasť je posadnutá závisťou a konkurenčnosťou. Skrátka šlo o kľúčové informácie určené len pre vnútorné záležitosti ich organizácie. Nevie, či tá jedna z tém bola súčasťou ich programu, ale jedno viem iste. Sú informovaní o tom, aká úbohá situácia je na Slovensku a preto výnimočne len mojím slovenským kolegom venovali takúto veľkú pozornosť. Ich vedenie dosahovalo celkovo veľmi kvalitnú úroveň. Okrem spomínanej témy nás oboznámili s aj ďalšími dôležitými témami, ako je napríklad lingvistika PJ, výber metódy pri výučbe PJ, jej systém, postup, pravidlá, ktoré musí nepočujúci lektor prísne dodržiavať atď. Po celé tri dni sme sa dorozumievali iba prirodzenou posunkovou rečou (ďalej len PR). Raz pri zahajovaní kurzu sa ma jeden z lektorov so šibalsky zvedavým výrazom na tvári spýtal na dôvod môjho účastníckeho záujmu. S neistým úsmevom na perách som mu odpovedala: „Kedysi som dva roky vyučovala intaktných klientov v jednej z organizácií pre nepočujúcich PR. Prišla som sa medzi Vás otestovať, či som v tejto dobe skutočne ako lektor pristupovala správne a či mám k takému povolaniu vôbec nejaké predpoklady.“ A výsledok? Musím Vám všetkým, ktorí čítate ten článok, však úprimne povedať, že moja metóda výučby PJ i prístup boli absolútne nesprávne. Nemala som vtedy dostatočné informácie, ktoré som vďaka týmto dvom milým nepočujúcim lektorom teraz na kurze získala, ale predsa som intaktných klientov PR vyučovala. A to bolo mojou neospravedliteľnou chybou. Druhou mojou chybou bolo, že som sa nechávala riadiť a ovplyvňovať svojimi počujúcimi kolegami, tiež lektormi a dokonca tlmočníkmi PR, pričom ani jeden z nich neovládal prirodzenú PR na takej úrovni, ako by mal. Žiaľ, v skutočnosti sa tam nevyučovala PR, ale posunkovaná slovenčina. A z klientov kurzu PR sme urobili len učených papagájov, nič viac. Mnohí naši klienti častokrát skúšku z PR*

nezložili. Čia je to chyba? Ich? Nie, práve naopak! Chyba bola len na našej strane. Prečo? Každý klient mal od nás svoju knižku – slovník PR. Bol to materiál veľmi nízkej kvality. Naučení boli len z toho, čo mali uvedené v slovníku PR a žiadny „papierový“ materiál klientovi, aby sa naučil PR, vôbec nepomôže. Aby sme z klientov urobili budúcich a kvalitných tlmočníkov, treba na to používať úplne iné prostriedky. A práve toto je umením iba takého lektora PR, ktorý vie, ako na to. PR je na rovnako vysokej úrovni ako iné cudzie jazyky, ale na Slovensku nemáme nepočujúcich lektorov so základným pedagogicko-lingvistickým vzdelaním. Teraz už viem, že lektorom dnes nemôže byť hocikto, kto iba len ovláda PR a rozumie kultúre nepočujúcich. To vôbec nestačí! Mám na mysli nielen niektorých počujúcich, ale aj nepočujúcich, ktorí momentálne vyučujú takéto kurzy. Ak sa chceme stať dobrými lektormi, najskôr od výučby PR na čas ustúpme, aby sme nerobili naďalej tie isté veľké chyby. Skôr, ako začneme vyučovať kurz PR, sa len učme dobrým a múdram radám najmä od mladých nepočujúcich, ktorí sú na to veľmi kvalitne školení. Naša dôvera celé tri dni patrila milým českým lektorom a pevne verím, že aj oni zas majú tú našu. Okrem týchto dvoch lektorov z celého srdca osobne ďakujem Michalovi Heftymu a Ivici Tichej, ktorí ma dotlačili k účasti tohto kurzu. Bez takéhoto zážitku by som naďalej v kútiku duše váhala nad pocitom spolupatričnosti. Až teraz viem, kam vlastne patrí. Počujúci v mojom srdci navždy zostanú, na tom sa však nič nemení, ale „doma“ sa vždy budem cítiť len u samotných sluchovo postihnutých. Budem sa tešiť na ďalšie kurzy vedené tými istými lektormi, ktorých som si tak veľmi obľúbila. Ešte raz Vám všetkým veľmi pekne ďakujem.

- Denisa Čingérová: Na seminári „Ako sa stať nepočujúcim lektorom PJ?“ ma veľmi zaujalo, ako to učia nepočujúci lektori na kurze PJ v Čechách, aké metódy používajú, aké prístupy by mali mať nepočujúci lektori kurzu PJ.... Z kurzu mám vlastné skúsenosti, keď som robila ako lektorka PJ v Kresťanskom centre nepočujúcich na Slovensku v Banskej Bystrici, mali sme materiály na kurz PJ, ktorá vypracovala sama exlektorka z Veľkého Krtíša. Po roku som s kolegom P. Vrťom vypracovala komunikačné materiály na kurz PJ v oblasti dramatickej výchovy, používali sme ich na posledné hodiny kurzu PJ na komunikačné cvičenie. U nás na kurze sa učilo pre počujúcich posunkovanú slovenčinu, potom počujúci osvojili neprirodené posunky. Páčilo sa mi, že dvaja vzdelaní lektori posunkového jazyka boli otvorenejší, skvelí, komunikatívnejší a vedeli nás zaujať pozornosť. Snažili sa nám ukázať nové pojmy z oblasti lingvistiky, špecifické znaky PJ v bežnom spôsobe komunikácie medzi nepočujúcimi, vytvorené CD v posunkoch a cvičenie na spôsoby správania nepočujúcich pre počujúcich osôb. Mala som z toho výborný pocit, keďže bola tam uvoľnená atmosféra, ktorá nás viedla do sveta Nepočujúcich. Spôsob vedenia seminára bol celkom výborný.

Roman Vojtechovský

Příloha č. 2 „Jak vypadá život N/neslyšících?“ (více informací viz Infozpravodaj 3/2006, s. 10-12)

Na organizaci semináře „Jak vypadá život N/neslyšících?“ spolupracovala Pevnost s občanským sdružením Federace rodičů a přátel sluchově postižených, které se zabývá poskytováním komplexních služeb rodinám se sluchově postiženými dětmi a také dospělým lidem, kteří mají nějakou sluchovou vadu.

Na semináři vystoupilo šest přednášejících. Všichni přednášející byli Neslyšící lidé, členové komunity Neslyšících. Vyprávěli o svých zkušenostech a zážitcích z dětství, ze školských zařízení, o zkušenostech s hledáním zaměstnání i o životě člověka žijícího v majoritní, slyšící společnosti. Přednášející pocházeli z různého prostředí, ze slyšících i neslyšících rodin. Jednalo se o muže i ženy různých věkových kategorií. Přednášející byli vybráni tak, aby i jejich zkušenosti byly co nejpestřejší. Přednášející odpovídali také na mnohé dotazy účastníků semináře, mezi které patřili především rodiče dětí se sluchovým postižením, dále studenti a odborníci, kteří s neslyšícími pracují.

Cílem semináře bylo umožnit zejména rodičům setkat se neslyšícími dospělými lidmi, a dozvědět se o jejich životě a zkušenostech co nejvíce. Znalosti a povědomí o společenství neslyšících lidí jsou totiž mezi rodiči stále malé. Semináře se účastnilo asi čtyřicet zájemců. Pro velký ohlas bychom stejně zaměřený seminář rádi pořádali i v roce 2007.